

Pranešimas spaudai

Liuksemburgas, 2023 m. vasario 2 d.

Auditoriai svarsto sanglaudos politiką kaip reagavimo į krizes priemonę

- *ES nustatė lanksčias priemones, kad būtų galima pasinaudoti nepanaudotomis sanglaudos lėšomis*
- *Sanglaudos politikos lėšos papildytos 50,4 milijardo eurų*
- *Sanglaudos politikos lėšų naudojimas krizėms įveikti gali turėti įtakos jos pagrindiniam strateginiam tikslui*

ES greitai pritaikė taisykles, kad į COVID-19 pandemiją reaguodamos valstybės narės galėtų lanksčiau panaudoti 2014–2020 m. sanglaudos politikos lėšas. Ji taip pat skyrė daug naujų išteklių papildomoms investicijoms finansuoti. Tačiau, kaip teigiama naujoje Europos Audito Rūmų ataskaitoje, dėl šių priemonių padidėjo spaudimas ES lėšas išleisti greitai ir tinkamai. Auditoriai pažymi, kad ne kartą pritaikius sanglaudos politiką krizių padariniams šalinti taip pat gali būti nukreiptas dėmesys nuo jos pagrindinio strateginio tikslo – mažinti regionų vystymosi skirtumus.

Nuo 2020 m. pradžios ES ėmėsi įvairių veiksmų COVID-19 pandemijos sukeltiems iššūkiams spręsti. Šiuo tikslu buvo panaudota ir sanglaudos politika – netrukus buvo priimti trys aktai, kuriais iš dalies buvo pakeistos 2014–2020 m. programavimo laikotarpio taisyklės. Per mažiau nei du mėnesius nuo pandemijos protrūkio Europoje ES, siekdama sutelkti nepanaudotas lėšas, priėmė teisėkūros priemones dėl Atsako į koronaviruso grėsmę investicijų iniciatyvos (CRII) ir išplėstinės atsako į koronaviruso grėsmę investicijų iniciatyvos (CRII+). Per mažiau nei metus ji priėmė Sanglaudai ir Europos teritorijoms skirtą ekonomikos gaivinimo pagalbos iniciatyvą (REACT-EU) – trumpalaikę ir vidutinės trukmės krizių įveikimo ir atkūrimo veiksmų priemonę.

„Tai, kaip ES reagavo, palengvino sanglaudos politikos lėšų panaudojimą ir padėjo valstybėms narėms spręsti su COVID-19 susijusius ekonominius sunkumus, nors dėl to gali paąštrėti kai kurie esami iššūkliai, – teigė auditui vadovavusi Audito Rūmų narė Iliana Ivanova. – Tačiau vis dar turime labai atsargiai vertinti, ar ES Sanglaudos politika yra tinkama biudžetinė krizių įveikimo priemonė.“

Šio pranešimo spaudai tikslas – pateikti Europos Audito Rūmų specialiosios ataskaitos pagrindines mintis. Visa ataskaita pateikta eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

Pagal abi atsako į koronaviruso grėsmę iniciatyvas buvo tikslingai pritaikytos kai kurios sanglaudos politikos taisyklės, kuriomis buvo užtikrintas lankstumas ir supaprastinimas. Dar 50,4 milijardo eurų (iš jų daugiau nei pusė teko Ispanijai ir Italijai) buvo skirta pagal iniciatyvą REACT-EU. Juos šalys turės išleisti savo nuožiūra per labai trumpą laiką (iki 2023 m. pabaigos). Taigi, 2021–2023 m. pagal REACT-EU skirtos lėšos turėjo „tarpinio finansavimo“ poveikį ir dėl to buvo smarkiai vėluojama pradėti įgyvendinti 2021–2027 m. sanglaudos politikos programas. Auditoriai taip pat įspėja, kad REACT-EU gali ne tik prisidėti prie pasikartojančių sunkumų, susijusių su ES lėšų panaudojimu, bet ir prie skuboto turimų išteklių panaudojimo iki laikotarpio pabaigos, galbūt neatsižvelgiant į racionalų lėšų panaudojimą.

Didesnis lėšų perkėlimo lankstumas lėmė reikšmingą lėšų judėjimą: iki 2021 m. gruodžio 31 d. buvo perkelti 35 milijardai eurų. Auditoriai nustatė, kad finansavimas buvo padidintas vienoms investicijų sritims, visų pirma sveikatos priežiūrai (+ 80 %) ir paramai verslui (+ 16 %), ir sumažintas kitoms, kaip antai informacinių ir ryšių technologijų, energetikos ir aplinkos, įtraukties, mokslinių tyrimų ir inovacijų sritims. Be to, finansavimas buvo perkeltas į labiau išsivysčiusius ir pereinamojo laikotarpio regionus (+ 1,8 milijardo eurų). Auditoriai taip pat pažymi, kad nors 25 % viso REACT-EU finansinio paketo turėtų būti skirta klimato srities tikslams, mažai tikėtina, kad šis tikslas bus pasiektas.

Sanglaudos politika dažnai naudojama trumpalaikiams reagavimo į krizes veiksams, o šiuo tikslu nustatomi pakeitimai jau tapo įprastais politikos ypatumais. Tačiau auditoriai pažymi, kad iki šiol oficialiai nebuvo atliktas tokio naudojimo ilgalaikio poveikio vertinimas. Pagal naujas 2021–2027 m. sanglaudos politikos taisykles, kurios daugiausia grindžiamos neseniai nustatytomis lankstumo priemonėmis, bus lengviau panaudoti sanglaudos lėšas reaguojant į nenumatytus įvykius. Todėl auditoriai nurodo, kad yra rizika, jog ne kartą pritaikius sanglaudos politiką krizėms įveikti gali būti paveiktas jos pagrindinis strateginis tikslas sumažinti Europos regionų skirtumus.

Bendra informacija

Sanglaudos politika yra viena didžiausių ES biudžeto politikos sričių, kuriai 2014–2020 m. laikotarpiu skirti 355 milijardai eurų. Pagrindinis jos tikslas – stiprinti regionų ekonominę, socialinę ir teritorinę sanglaudą.

Specialioji ataskaita 02/2023 „Sanglaudos politikos taisyklių pritaikymas reaguojant į COVID-19. Lėšos naudojamos lanksčiau, tačiau reikia apsvarstyti sanglaudos politiką kaip reagavimo į krizes priemonę“ paskelbta [Audito Rūmų svetainėje](#).

Šis auditas atliktas atsižvelgiant į dvi nuomones dėl [CRII+](#) ir [REACT-EU](#), taip pat apžvalgą dėl [ES ekonominės politikos atsako į COVID-19 krizę rizikų, iššūkių ir galimybių](#). Jame taip pat atsižvelgta į neseniai paskelbtą Specialiąją ataskaitą dėl [veiksmingumu grindžiamo finansavimo įgyvendinant sanglaudos politiką](#) ir neseniai paskelbtą lyginamąją [ES finansavimo pagal sanglaudos politiką ir Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę](#) analizę.

Kontaktai spaudai

Audito Rūmų spaudos tarnyba, press@eca.europa.eu

- Vincent Bourgeois: vincent.bourgeois@eca.europa.eu, mob. tel. (+352) 691 551 502
- Damijan Fišer: damijan.fiser@eca.europa.eu, mob. tel. (+352) 621 552 224
- Claudia Spiti: claudia.spiti@eca.europa.eu, mob. tel. (+ 352) 691 553 547